BUSINESS મિત્ર

ક્રુડના ભાવ ઘટીને 115 ડોલર પર આવ્યા, રોકાણકારોને 1 દિવસમાં રૂ. 3 લાખ કરોડની કમાણી

સેન્સેક્સ 482 પોઇન્ટ ઉછળ્યો, નિફ્ટી 22750 પાર

વાણિજ્ય પ્રતિનિધિ તરફથી

અમદાવાદ, તા. 26: મીડલ ઈસ્ટમાં તણાવ ઘટવાનો આશાવાદ જોવાઇ રહ્યો છે, ત્યારે ક્રુડ ઓઇલના ભાવમાં ઘટાડો, પીટ ડાઉન શેરોમાં મુલ્ય ખરીદી અને પસંદગીના હેવીવેઇટ શેરોમાં નવી ખરીદી રહેતા આજે શેરબજારમાં સેન્સેક્સ અને નિફ્ટીમાં સુધારા સાથે બંધ રહ્યા હતા. જેના લીધે નિફ્ટી 22750 પોઇન્ટની ઉપર બંધ રહેવામાં સફળ રહ્યો હતો. જેમાં રોકાણકારોને રૂ. 3 લાખ કરોડની કમાણી થઇ હતી.

ગત સપ્તાહમાં બ્રેન્ટ ક્રુડ છ મહિનાની ઉંચાઇએ પહચ્યા બાદ આજે થોડોક ઘટાડો જોવાયો હતો. જે 115 ડોલર પર પરત ફર્યો હતો. પ્રાદેશિક તણાવને હળવો કરવા માટે કતાર, ઈરાન અને યુએસ સાથે સંકળાયેલા રાજદ્વારી પ્રયાસોની આશાઓ વચ્ચે કિંમતોએ પીછેહઠ કરી હતી.

સેક્ટર વાઇઝ જોઇએ તો મેટલ, ફાર્મા અને ઓઇલ એન્ડ ગેસ શેરોમાં સુધારો જોવાયો હતો, જ્યારે મીડીયા અને કન્ઝ્યુમર ડ્યુરેબલ્સ શેરોમાં ઘટાડો નોંધાયો હતો.

બીએસઇ સેન્સેક્સ 482.92 પોઇન્ટ એટલે કે 0.66 ટકા વધીને 73606.75 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. આજે ઇન્ટ્રાડેમાં 73606 પોઇન્ટ સુધી ઉછળ્યો હતો, જ્યારે નીચામાં 72514 પોઇન્ટ સુધી ઘટ્યો હતો. નિફ્ટી 153.20 પોઇન્ટ એટલે કે 0.68 ટકા વધીને 22750 પોઇન્ટની સપાટી ઉછળીને 22753.20 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહી હતી. આજે ઇન્ટ્રાડેમાં નિફ્ટી 22753 પોઇન્ટ સુધી ઉછળી હતી, જ્યારે નીચામાં 22387 પોઇન્ટ સુધી ઘટી હતી. બેન્ક નિફ્ટી 79.35 પોઇન્ટ એટલે જેનાકે 0.15 ટકા વધીને 54366.70 પોઇન્ટના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા.

બીએસઇ ખાતે એયુ સ્મોલ બેન્કમાં 10.61 ગણા, પીટીસી ઇન્ડ.માં 9.68 ગણા, યુનાઇટેડ સ્પીરીટમાં 6.01 ગણા, વેલસ્પન કોર્પમાં 5.67 ગણા અને 360 વન વામમાં 4.1 ગણા કામકાજ નોંધાયા છે. એનએસઇ ખાતે ટાટા કેમિકલ્સમાં 8.44 ગણા, ભારત કુકીંગમાં 6.22 ગણા, આઇટીસી હોટલ્સમાં 6.13 ગણા, મેગ્લોર રિફાઇનરીમાં 5.84 ગણા અને ડો. રેડ્ડીઝ લેબમાં 5.17 ગણા કામકાજ નોંધાયા છે.

બ્રોડર માર્કેટમાં ફ્રન્ટલાઇન શેરો કરતા સારૂં પ્રદર્શન કર્યુ હતું. બીએસ મિડકેપ ઇન્ડેક્સ .107 ટકા અને સ્મોલકેપ ઇન્ડેક્સ 1.13 ટકા વધ્યા હતા. જેના લીધે માર્કેટ બ્રેડથ પોઝિટિવ રહ્યા હતા. એનએસઇ ખાતે 2063 શેરો વધ્યા હતા, જ્યારે 1525 શેરો ઘટ્યા હતા અને 93 શેરો યથાવત રહ્યા હતા.

વૈશ્વિક અનિશ્ચિતતા ઘટવાના કારણે મેટલ શેરોમાં રીકવરી જોવા મળી હતી. નિફ્ટી મેટલ ઇન્ડેક્સ 2.21 ટકા વધ્યો હતો. જેમાં જેએસડબલ્યુ સ્ટીલ, સેઇલ, નેલ્કો, હિન્દાલ્કો, હિન્દુસ્તાન કોપર, જિન્દાલ સ્ટીલ, વેદાન્તા એલ્યુમીનીયમ મેટલ, એપીએલ અપોલો ટ્યુબ્સ, અદાણી એન્ટર અને ટાટા સ્ટીલ વધ્યા હતા.

વૈશ્વિક સ્તરે ડાઉ ફ્યુચર્સ 266 પોઇન્ટ વધ્યા હતા, જે અમેરિકન બજારો પોઝિટિવ ખુલવાના સંકેત આપી રહ્યા છે. જ્યારે મીડલ ઇસ્ટમાં ભૌગોલિક રાજકીય તણાવ હોવા છતાં યુરોપિયન બજારોમાં વધારો થયો હતો. યુકેમાં સપ્ટેમ્બર રિટેલ વેચાણ વોલ્યુમ 0.4 ટકા ઘટ્યું હતું, જે 0.1 ઘટાડાની અપેક્ષાથી વધુ હતું. જોકે, યુકેરના કન્ઝ્યુમર કોન્ફીડન્સમાં એપ્રિલ 2020 પીછી સૌથી તીવ્ર માસિક ઘટાડો નોંધાયો છે. જે આગામી બજેટ પહેલા ઘરગથ્થું ખર્ચ અંગે ચિંતા ઉભી કરે છે.

યુરોપિયન બજારોમાં એફટીએસઇ 0.43 ટકા, કેક 0.84 ટકા અને ડેક્સ 0.99 ટકા સુધારા સાથે ચાલી રહ્યા છે. એશિયન બજારોમાં મિશ્ર વલણ રહ્યું હતું. નીક્કી 0.38 ટકા, સ્ટ્રેઇટસ 0.12 ટકા, કોસ્પી 1.48 ટકા, જકાર્તા 1.23 ટકા ઘટાડા સાથે બંધ રહ્યા હતા. જ્યારે શાંઘાઇ 0.19 ટકા અને હેંગસેંગ 0.51 ટકા સુધર્યા હતા.

સેન્સેક્સ	482.92	73606.75
નિફ્ટી	153.32	22753.20
બેન્ક નિફ્ટી	79.35	54366.70

નિફ્ટી — ટોપ ગેઇનર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
ડો. રેડ્ડીઝ લેબ	6.62	1310.90
જેએસડબલ્યુ સ્ટીલ	6.28	1260.00
બીએસઇ લિ.	3.97	3359.00
ઇટર્નલ	2.57	325.55
મેક્સ હેલ્થકેર	2.45	835.00

ટોપ લુઝર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
શ્રીરામ ફાઇનાન્સ	4.62	825.00
ટાટા કન્ઝ્યુમર	2.84	936.50
બજાજ ફાઇનાન્સ	1.10	918.70
HDFC લાઇફ	0.91	519.00
નેસલે ઇન્ડિયા	0.13	1173.50

સેન્સેક્સ — ટોપ ગેઇનર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
અદાણી પોર્ટસ	2.72	1749.40
ઇટર્નલ	2.56	325.10
કોટક મહિન્દ્રા બેન્ક	2.53	441.00
ટ્રેન્ટ	1.73	2762.70
ટાટા સ્ટીલ	1.52	169.80

ટોપ લુઝર્સ

કંપનીનું નામ	ટકાવારી	ભાવ
બજાજ ફાઇનાન્સ	0.76	920.00
એચડીએફસી બેન્ક	0.56	688.20
મારૂતિ સુઝુકી	0.52	11200.00
એચસીએલ ટેક્નો	0.42	1418.00
પાવરગ્રીડ	0.24	246.60

ડોલર ઉછળીને ૯૫ને પાર

ફોરેક્સ બજાર

ડોલર	95.19 રૂ.
યુરો	106.95 રૂ.
પાઉન્ડ	126.92 રૂ.
યેન	0.6050 રૂ.

કરન્સી બજારમાં ડોલરમાં મજબૂતાઇ આગળ વધી હતી. આજે ડોલર 95ને પાર નીકળી ગયો હતો. કરન્સી બજારમાં ડોલરની સામે રૂપિયો 24 પૈસા સુધરીને 95.19ના સ્તરે બંધ રહ્યો હતો. જ્યારે ગત સેશનમાં ડોલરની સામે રૂપિયો 94.95ના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા. અન્ય કરન્સીઓમાં યુરો 106.95, પાઉન્ડ 126.92, કેનેડિયન ડોલર 67.99, ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર 66.63, જાપાનીઝ યેન 0.6050 અને સીંગાપોર ડોલર 74.36ના સ્તરે બંધ રહ્યા હતા.

ગુજરાતમાં ખરીફ મગફળીના ઉત્પાદનમાં 20 ટકા ઘટાડાનો અંદાજ

અગાઉના 41.88 લાખ ટનની સામે ઉત્પાદન ઘટીને 33.30 લાખ ટન થશે

સૌરાષ્ટ્રમાં અનિયમિત વરસાદથી પાકને ભારે ફટકો; રાજકોટ-જામનગરમાં મગફળીનું ઉત્પાદન ગગડતાં ખાદ્યતેલ મોંઘું થવાના અંધાણ

મુંબઈ, 26: 2026-27ની સીઝન માટે ગુજરાતમાં ખરીફ મગફળીનું ઉત્પાદન 20.5 ટકા ઘટીને 33.30 લાખ ટન થવાનો અંદાજ હોવાનું સોલ્વન્ટ એક્સટ્રેક્ટર્સ એસોસિએશન જણાવે છે. સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારમાં અનિયમિત વરસાદને કારણે આવેલા આ ઘટાડાને લીધે, ખાદ્ય તેલ ઉદ્યોગ માટે કાચા માલની ઉપલબ્ધતા ઘટશે. સ્થાનિક તેલીબિયાં પર નિર્ભર કંપનીઓ ઉત્પાદન ખર્ચમાં થયેલો વધારો ગ્રાહકો પર નાખી ન શકે, તો પુરવઠાના આ દબાણને કારણે તેમના નફાના ગાળા (માર્જિન) પર અસર પડી શકે છે.

'સોલ્વન્ટ એક્સટ્રેક્ટર્સ એસોસિએશન (SEA) ઓફ ઈન્ડિયા'એ ખરાબ હવામાનને ટાંકીને, 2026-27 ની ખરીફ સીઝન માટે ગુજરાતમાં મગફળીના ઉત્પાદનમાં તીવ્ર ઘટાડો થવાનો અંદાજ મૂક્યો છે. એસોસિએશનના તાજેતરના ફિલ્ડ સર્વે મુજબ, રાજ્યમાં મગફળીનું કુલ ઉત્પાદન ઘટીને ૩૩.૩૦ લાખ ટન થવાની ધારણા છે, જે અગાઉની સીઝનમાં 41.88 લાખ ટન હતું. ઘટાડાનું મુખ્ય કારણ અનિયમિત વરસાદને આભારી છે, જેના કારણે રાજ્યના કૃષિપ્રધાન વિસ્તારોમાં પાકના વિકાસમાં અવરોધ ઉભો થયો હતો.

ગુજરાતમાં મગફળીની ખેતીના મુખ્ય કેન્દ્ર ગણાતા સૌરાષ્ટ્ર પ્રદેશને પુરવઠાની અછતની સૌથી વધુ અસર ભોગવવી પડી રહી છે. SEA (એસ.ઈ.એ.) ના સર્વેક્ષણ મુજબ, આ પ્રદેશમાં ઉત્પાદનમાં 19.8 ટકાનો ઘટાડો થઈ શકે છે અને તે ઘટીને 25.53 લાખ ટન થવાની શક્યતા છે. જૂનાગઢ અને અમરેલી જેવા કેટલાક વિસ્તારોમાં સ્થિતિ પ્રમાણમાં સ્થિર રહી છે, પરંતુ રાજકોટ અને જામનગર જેવા મુખ્ય ઉત્પાદક જિલ્લાઓમાં નોંધપાત્ર નુકસાન થવાને કારણે સમગ્ર રાજ્યના કુલ ઉત્પાદનમાં ઘટાડો નોંધાયો છે. રાજકોટમાં ઉત્પાદન 6.60 લાખ ટનથી ઘટીને 5.90 લાખ ટન થવાનો અંદાજ છે, જ્યારે જામનગરમાં વધુ મોટો ઘટાડો જોવા મળી શકે છે; ત્યાં ઉત્પાદન અગાઉના વર્ષના 5.63 લાખ ટનથી ઘટીને 3.26 લાખ ટન થવાની ધારણા છે.

ખાદ્ય તેલ ઉદ્યોગ માટે, સ્થાનિક સ્તરે તેલીબિયાંના પુરવઠામાં ઘટાડો એક પડકારજનક પરિસ્થિતિ સર્જે છે. ચાલુ સીઝન માટે ઉત્પાદકતામાં થયેલો ઘટાડો - જે 2025-26ના 1,902 કિલો પ્રતિ હેક્ટરની સરખામણીએ 1,608 કિલો પ્રતિ હેક્ટર હોવાનો અંદાજ છે.

ભારતમાં ઓફિસ રિયલ એસ્ટેટનો ઓલ-ટાઈમ હાઈ રેકોર્ડ

સપ્ટેમ્બર ક્વાર્ટરમાં 23.7 મિલિયન ચોરસ ફૂટ જગ્યાનું લિઝીંગ થયું

આઇટી-આઇટીઇએસ સેક્ટરમાં સૌથી વધુ માગ રહી

નવી દિલ્હી, તા. 26: ભારતમાં ઓફિસ રિયલ એસ્ટેટ માર્કેટે 2026ના જુલાઇ-સપ્ટેમ્બર ત્રિમાસિક ગાળામાં ઐતિહાસિક પ્રદર્શન કર્યું છે. વર્કપ્લેસ સોલ્યુશન્સ કંપની વેસ્ટિયનના અહેવાલ મુજબ, દેશમાં ત્રીજા ક્વાર્ટરમાં ઓફિસ સ્પેસ લીઝિંગ 23.7 મિલિયન ચોરસ ફૂટ સુધી પહોંચ્યું, જે વાર્ષિક ધોરણે 20 ટકાનો વધારો દર્શાવે છે. જોકે વૈશ્વિક ભૌગોલિક-રાજકીય અનિશ્ચિતતાના કારણે ત્રિમાસિક ધોરણે માંગ લગભગ સ્થિર રહી હતી.

અહેવાલ મુજબ, આ અત્યાર સુધીનો સૌથી ઊંચો ઓફિસ સ્પેસ વપરાશનો આંકડો છે. ખાસ કરીને મોટા શહેરોમાં ગ્રેડ-એ ઓફિસ સ્પેસ માટે નોંધપાત્ર માંગ જોવા મળી હતી.

ઓફિસ લીઝિંગમાં આઇટી-આઇટીઇએસ ક્ષેત્રનું પ્રભુત્વ યથાવત્ રહ્યું હોવા છતાં તેનો હિસ્સો ઘટ્યો છે. કુલ ઓફિસ સ્પેસ વપરાશમાં આઇટી-આઇટીઇએસનું યોગદાન અગાઉના ત્રિમાસિકના 41 ટકા અને એક વર્ષ અગાઉના 31 ટકાની સરખામણીએ ઘટીને 23 ટકા રહ્યું છે.

બીજી તરફ, બેન્કિંગ, ફાઇનાન્સિયલ સર્વિસિસ અને ઇન્શ્યોરન્સ (BFSI) ક્ષેત્રે જોરદાર વૃદ્ધિ નોંધાવી છે. આ ક્ષેત્રનો હિસ્સો વધીને 20 ટકા થયો છે, જે અગાઉના ત્રિમાસિકમાં 8 ટકા અને એક વર્ષ પહેલાં 15 ટકા હતો.

ફ્લેક્સિબલ વર્કસ્પેસ અને મેનેજ્ડ ઓફિસ ક્ષેત્રે પણ મજબૂત પ્રદર્શન કર્યું છે. ત્રીજા ક્વાર્ટરમાં કુલ લીઝિંગમાં તેનો હિસ્સો 20 ટકા રહ્યો હતો. જોકે તે અગાઉના ક્વાર્ટરના 22 ટકાથી થોડો ઓછો છે, પરંતુ એક વર્ષ અગાઉના 14 ટકાની સરખામણીએ નોંધપાત્ર વધારો દર્શાવે છે.

શહેરવાર વિશ્લેષણમાં ચેન્નાઇ, હૈદરાબાદ અને કોલકાતામાં બીએફએસઆઇ કંપનીઓ ઓફિસ સ્પેસની માંગ વધારવામાં મુખ્ય ભૂમિકામાં રહી હતી. જ્યારે પુણે અને નેશનલ કેપિટલ રિજનમાં ફ્લેક્સિબલ વર્કસ્પેસ ઓપરેટરો સૌથી સક્રિય રહ્યા હતા.

બીજી તરફ, બેંગલુરૂ અને મુંબઇમાં ઓફિસ સ્પેસ માટેની સૌથી વધુ માંગ આઇટી-આઇટીઇએસ કંપનીઓ તરફથી નોંધાઇ હતી, જે આ બંને શહેરોને દેશના ટેક્નોલોજી અને કોર્પોરેટ હબ તરીકે મજબૂત બનાવે છે.

ઓકટોબરમાં વિદેશી રોકાણકારોએ રૂ. 480000 કરોડના શેર વેચ્યા

2026માં અત્યાર સુધીમાં વિક્રમી રૂ. 3.08 લાખ કરોડ પાછા ખેંચી લીધા

મુંબઇ, તા. 26: વિદેશી રોકાણકારો સતત ભારતીય શેરબજારમાંથી એક્ઝીટ કરી રહ્યા છે. જેઓએ ઓકટોબર મહિનામાં જ રૂ. 48056 કરોડ શેરો વેચ્યા છે. એફઆઇઆઇની વેચવાલીના મુખ્ય કારણોમાં ક્રુડ ઓઇલના ઉંચા ભાવ, મીડલ ઇસ્ટમાં તણાવ, મોંઘવારીની ચિંતા તથા કંપનીઓની એવરેજ કમાણીની સાથે એલટીસીજી ટેક્સ છે. જોકે, ગત સપ્તાહમાં વેચવાલીનું દબાણ ઘટ્યું હતું, પરંતુ હજુય ખરીદી જોવા મળી નથી.

સીડીએસએલના આંકડા અનુસાર વિદેશી રોકાણકારોએ ભારતીય શેરબજારમાંથી સપ્ટેમ્બર મહિનામાં રૂ. 35861 કરોડ કાઢ્યા હતા. આ પહેલા તેમણે જુલાઇમાં રા. 20200 કરોડ, ઓગસ્ટમાં 29631 કરોડ કાઢી લીધા હતા. જોકે, 2026માં અત્યાર સુધીમાં કુલ આંકડો રૂ. 3.08 લાખ કરોડ સુધી પહોંચી ગયો છે. જે ગત વર્ષની સરખામણી કરતા ઘણો આગળ નીકળી ગયો છે.

યાર્ન બજાર સુરત (GST સાથેના ભાવ) — નરેશ / મુકેશ ઘીવાળા ૩૫૧૬૪૪૬ - ૨૫૯૯૯૭૪

પ્રફુલ/સાલાસર/કેપલોન	**રૂા.**	૭૫/૩૬ ''	૧૫૪	-----	---
૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	૩૦૪.૫	૫૦/૩૬ ''	૧૬૦	૮૦/૭૨ બ્લેક રોટો	૧૭૭.૫
૩૦/૩૬ એફડી	૩૧૧.૫	૫૦/૪૮ SD/ક્રેપ	૨૭૭	**ગાર્ડન**	
લોકલ		**RIL રિલાયન્સ**		૪૯/૨૪ એફડીવાય	૧૫૭
૬૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૬૮.૫	૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૬૬.૫	૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૨૧૩.૭
૬૮/૩૬	૧૭૦	૧૧૪.૧૩ રોટો	---	૬૨ ક્રિમ્પ	૧૭૨.૨૫
૭૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૬૬.૫	૧૦૦ ટેક્ષ	૧૬૫.૫	૬૮ ક્રિમ્પ	૧૬૮.૫
૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૬૨.૪	**વેલનોન** (જીએસટી સાથે)		૭૨ ક્રિમ્પ	૧૬૬.૫
૮૪/૪૮ ક્રિમ્પ	૧૬૩.૫	૮૦/૭૨ રોટો	૧૭૨.૫	૭૫ ક્રિમ્પ	૧૬૫.૩૭
૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૨૧૧	૮૦/૭૨ ફોલ્ડર	૧૭૭.૫	૮૦ ક્રિમ્પ	૧૬૫.૫
૮૦/૭૨ રોટો.	૧૬૫	૧૬૦ ડીસ્કેટ	૧૭૭.૫	૮૦/૭૨ રોટો	૧૬૭.૫
૮૦/૩૬ રોટો.	૧૬૫	---	---	૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	---
૧૫૦/૪૮બ્રાઇટ	૧૫૮	૮૦/૧૦૮ ''	૧૭૦	૩૦/૩૬ એફડી	---
				TPM	૧૬૭.૫

સોના-ચાંદી સુરત (ટેક્ષ સહિત)

સટાન્ડર્ડ સોનું	૧૪૫૬૬૦
તેજાબી સોનું	૧૪૫૫૭૦
દાગીના-૨૨ કેરેટ	૧૩૮૩૮૦
દાગીના-બીએસઆઇ હોલમાર્ક	૧૪૨૭૪૦
સોનાનાં બિસ્કીટ	૧૪૫૬૬૦૦
ચાંદી (૯૯૯)	૧૯૮૬૦૦
ચાંદી સિક્કા	૨૦૦૧૦૦

તેલ બજાર સુરત (૧૫ કિલોના ભાવ)

સીંગતેલ (૧૫ કિ.)	૩૧૮૦	કોપરેલ	૪૫૦૦
સીંગતેલ (૧૫ લિ.)	૨૯૫૦	વનસ્પતિ ઘી	૨૫૯૦
સીંગતેલ (૫ લી)	૯૮૦	સનફ્લાવર	૨૫૮૦
કપાસીયા (૧૫ કિ.)	૨૮૩૦	તલતેલ	૪૫૦૦
કપાસીયા (૧૫ લિ.)	૨૬૦૦	દિવેલ	૨૫૦૦
કપાસીયા (૫ લિ.)	૯૩૦	મકાઇ તેલ	૨૬૦૦
સરસીયું તેલ	૨૯૮૦		

જથ્થાબંધ ખાંડબજાર (પ્રતિ ક્વિન્ટલ ભાવ (રૂા.))

મહારાષ્ટ્ર	
એમ-૩૦ (ભરવાલાયક)	૫૭૦૦
એમ-૩૦	૫૬૦૦
એસ-૩૦	૫૫૦૦
ગુજરાત	
એમ-૩૦	૫૫૦૦
એસ-૩૦	૫૪૦૦

સારથિ વગરના રથ જેવો AI નો વિકાસ માનવજાતને ખતમ કરશે?

ટ્યુનિંગ પોઇન્ટ ■ સંજય વોરા ■

IMF-વર્લ્ડ બેંક વાર્ષિક બેઠકો દરમિયાન ૧૭ ઓક્ટોબરના રોજ બેંગકોકમાં આયોજિત ૬૩મા પર જેકોબસન ફાઉન્ડેશન લેક્ચરમાં મુખ્ય આર્થિક સલાહકાર ડો. વી. અનંત નાગેશ્વરન ચર્ચામાં હતા. એન્થ્રોપિકના સહ-સ્થાપક જેક ક્લાર્કનાં મુખ્ય ભાષણનો જવાબ આપતાં તેમણે AI થી માનવજાતને પાંચ મુખ્ય જોખમો દર્શાવ્યાં હતાં. તેમણે દલીલ કરી હતી કે ભારત જેવા શ્રમસમૃદ્ધ અર્થતંત્રોએ તેમના યુવાનોને કુશળ વ્યવસાયો માટે તાલીમ આપવી જોઈએ. તેમણે કહ્યું કે હું ટેકનોલોજીનો વિરોધ કરતો નથી. હું એવી ટેકનોલોજીનો વિરોધ કરું છું, જે ટેકનોલોજી માનવ ગૌરવને છીનવી લે છે અને એવી નાણાંકીય વ્યવસ્થાનો વિરોધ કરું છું જે પોતાનાં જોખમોને છુપાવે છે. હું AI નાં પાંચ જોખમો રજૂ કરું છું અને પછી સરકારો તેમના વિશે શું કરી શકે તે પણ કહું છું.

પહેલું જોખમ કારકિર્દીની સીડીના પહેલા પગથિયા પર છે. AIને કારણે મોટી કંપનીઓ ઓછા જુનિયર કે સિનિયર કર્મચારીઓને નોકરી પર રાખી રહી છે. ૪૧ દેશોના અભ્યાસમાં, માપી શકાય તેવા ૩૧ માંથી ૨૩ દેશોમાં વર્કફોર્સમાં જુનિયર કર્મચારીઓનો હિસ્સો ઘટ્યો છે. અમેરિકામાં સૌથી વધુ જોખમી નોકરીઓમાં ૨૨ થી ૨૫ વર્ષની વયનાં લોકોની રોજગારી સમાન નોકરીઓમાં વૃદ્ધ કામદારો કરતાં લગભગ ૧૯ ટકા ઓછી થઈ ગઈ છે. એક કંપની એક જુનિયરને તાલીમ આપવાનો ખર્ચ તેના નિયમિત કાર્યમાંથી વસૂલ કરતી હતી. હવે AI તે કાર્ય સસ્તામાં કરે છે. તેથી તેનો શિક્ષણખર્ચ બચી જાય છે. દરેક કંપની ચાલાકીથી કાર્ય કરીને ઓછા જુનિયરોને નોકરીમાં રાખે છે. આ રીતે તેઓ ભવિષ્યના નિષ્ણાતોની પાઇપલાઇનને સૂકવી નાખે છે.

બીજું જોખમ માનવક્ષમતા માટે છે. MIT ના સંશોધકોએ ચાર મહિના સુધી ChatGPT સાથે અને વગર નિબંધો લખતાં લોકો પર નજર રાખી અને તેમની મગજની પ્રવૃત્તિ રેકોર્ડ કરી હતી. AI પર નિર્ભરતા વધતાં મગજની કનેક્ટિવિટી નબળી પડી હતી. પ્રથમ સત્રમાં ૮૩ ટકા ChatGPT વપરાશકર્તાઓ મિનિટો પહેલાં લખેલા નિબંધમાંથી એક પણ વાક્ય ટાંકી શક્યા નહોતા. તે સંશોધકો જે અહેવાલ આપે છે તેના સાથે વાતનો મેળ ખાય છે. ખોવાયેલી નોકરી ફરી શોધી શકાય છે, પણ વિચારવાની ખોવાયેલી આદતને ફરીથી બનાવવી ખૂબ મુશ્કેલ છે.

આ નુકસાન ફક્ત વ્યક્તિઓ સુધી જ મર્યાદિત નથી. બે કાયદાના વિદ્વાનો, વુડ્રો હાર્ટઝોગ અને જેસિકા સિલ્બે, દલીલ કરે છે કે AI સંસ્થાઓને પણ નબળી પાડે છે. જ્યારે કોઈ મશીન નિર્ણય લે છે, ત્યારે કોઈને જ્ઞાન આપવામાં આવતું નથી અને કોઈ તેનાં પરિણામ માટે યોગ્ય જવાબદારી લેતું નથી. સેન્ટ્રલ બેંકો અને નાણાં મંત્રાલયો આવી સંસ્થાઓ છે. તેમનો અધિકાર એવા નિર્ણયો પર આધારિત હોય છે, જેને તેઓ સમજાવી શકે છે. AI ની બાબતમાં તેવું બનતું નથી.

ત્રીજું જોખમ સલામતીનું છે. ઓપનએઆઈના મુખ્ય વૈજ્ઞાનિકે ગયા મહિને લખ્યું હતું કે કોઈ પણ લેબોરેટરીએ મહત્તમ ગતિએ જવાબદારીપૂર્વક સ્કેલિંગ ચાલુ રાખવા માટે યોગ્ય રીતે સમસ્યાનો ઉકેલ શોધ્યો નથી. બેંક ઓફ ઈંગ્લેન્ડ અહેવાલ આપે છે કે, પરીક્ષણોમાં નબળી સુરક્ષા વ્યવસ્થા ધરાવતા કેટલાક રોબોટ તેમના કાર્યક્ષેત્રની બહાર સિસ્ટમો સુધી પહોંચી ગયા હતા. સંયમ માટેના આગ્રહ આવકાર્ય છે, પરંતુ જે લેબોરેટરી ધીમી પડે છે, તે તેનું મૂલ્યાંકન ગુમાવે છે. આપણે આ માળખું પહેલાં જોયું છે. ૨૦૦૮ પહેલાં તેને બેંકિંગ માળખું કહેવામાં આવતું હતું.

ચોથું જોખમ ધિરાણમાં રહેલું છે. અમેરિકન ડેટા-સેન્ટરના નિર્માણને ૨૦૩૨ સુધીમાં દસ ટ્રિલિયન ડોલરથી વધુની જરૂર પડી શકે છે, જે વાર્ષિક GDPના લગભગ ૩.૬ ટકા છે. આ વર્ષે પહેલી વાર મોટી ક્લાઉડ કંપનીઓ રોકડમાં ઉત્પન્ન કરવા કરતાં મૂડી ખર્ચ પર વધુ ખર્ચ કરશે. આ અંતરને ભરવા માટે દેવાંનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, જે બેલેન્સ-શીટની બહાર વધુ ને વધુ હોય છે. મેટાનું હાઇપરિયન ડેટા સેન્ટર લગભગ ૯૦ ટકા દેવું-ધિરાણ કરે છે. આ એક સંયુક્ત સાહસ છે, જેના બોન્ડ મેટાની બેલેન્સ શીટમાં દેખાતા નથી. AI ના ક્ષેત્રમાં રોકવામાં આવેલા નાણાં એકના એક જ કુંડાળામાં ફર્યા કરે છે. દાખલા તરીકે હાઇપર સ્કેલર્સ AI લેબ્સમાં રોકાણ કરે છે. AI લેબ્સ એ જ હાઇપરસ્કેલર્સ સાથે મોટા કમ્પ્યુટિંગ કરારો પર હસ્તાક્ષર કરે છે. પ્રથમ ક્વાર્ટરમાં મોટી પાંચ કંપનીઓની કમાણીનો લગભગ ત્રીજો ભાગ આવા હિસ્સાને માર્ક અપ કરવાથી આવ્યો હતો. ટોચ પર એમ્બેડેડ લીવરેજ છે: AI સ્ટોક્સમાં કેન્દ્રિત લીવરેજ્ડ એક્સચેન્જ-ટ્રેડેડ ફંડ્સ અને મુખ્ય બ્રોકર્સ પાસેથી હેજ-ફંડ ઉધાર, જે ૨૦૨૩ થી બમણું થઈ ગયું છે.

પાંચમું જોખમ જાહેર નાણાંકીય બાબતો દ્વારા છે. એન્થ્રોપિકના પોતાના મોડેલિંગમાં એક આત્યંતિક દૃશ્ય છે, જેમાં ૨૦૩૦ સુધીમાં અમેરિકન અર્થતંત્ર દુનિયામાં ત્રીજા ક્રમે થઈ જશે. તે દૃશ્યમાં, આવકમાં શ્રમનો હિસ્સો લગભગ ૬૦ થી ઘટીને ૪૫ ટકા થઈ જશે અને કામદારોના વેતન દસ ટકાથી વધુ ઓછા થઈ જશે. આજના મૂલ્યાંકનને શ્રેષ્ઠ રીતે વાજબી ઠેરવતું પરિણામ એ છે કે તે આવક વેરાના બેઝને સંકોચે છે. જો AI નિરાશ કરે છે, તો બેંક ઓફ ઈંગ્લેન્ડ ચેતવણી આપે છે કે ઉચ્ચ ઉત્પાદકતાની આગાહીઓ ખોટી સાબિત થશે. સરકારોનું દેવું પણ વધી જશે.

આ બાબતમાં સરકારો શું કરી શકે? જેમ જેમ જ્ઞાન કામદારોના વેતનમાં ઘટાડો થાય છે, તેમ તેમ અન્ય વ્યવસાયોમાં વેતન લગભગ ત્રીજા ભાગનું વધી જાય છે. જ્ઞાનાત્મક કાર્ય સસ્તું થતાં માનવ હાજરી, હાથ અને નિર્ણય લેવાની જરૂર હોય તેવાં કામોનું મૂલ્ય વધે છે. નર્સિંગ, વૃદ્ધોની સંભાળ, બાળકોની સંભાળ, માનસિક-સ્વાસ્થ્ય સલાહ, શિક્ષણ, કોચિંગ, રસોઈ અને આતિથ્ય વિશે વિચારો. ઇલેક્ટ્રિશિયન, વેલ્ડર, પ્લમ્બર અને મશીનો અને ડેટા સેન્ટરો ચાલુ રાખતા ટેકનિશિયન વિશે વિચારો. AI આ કામદારોને મદદ કરી શકે છે. તેમને બદલવા માટે તે સંઘર્ષ કરે છે. વૃદ્ધ સમાજોને મોટી સંખ્યામાં સંભાળ રાખનારાઓ, નર્સો અને કારીગરોની જરૂર પડશે. WHO ના લઘુતમ સ્તર સુધી પહોંચવા માટે ફક્ત ભારતને લગભગ ૧૮ લાખ વધુ ડોકટરો, નર્સો અને દાયણોની જરૂર છે. કુશળ લોકો વિશ્વ માટે કેટલાક ખનિજો જેટલા દુર્લભ બની રહ્યા છે. જે દેશ તેના યુવાનોને તાલીમ આપે છે તે વિશ્વને એક ભાગીદાર તરીકે જોડશે, એક યાચક તરીકે નહીં.

તાજેતરના એક સર્વેમાં ૭૧ ટકા યુવા અમેરિકનોએ કહ્યું કે શ્રમનું મહત્ત્વ શીખવતી સ્કૂલો ડિગ્રી આપતી કોલેજો કરતાં અળખામણી ગણાય છે. જેટલું માન ક્લાર્કને મળે છે, તેટલું પ્લમ્બર કે કડિયાને મળતું નથી. વ્હાઇટ કોલર જોબમાં પૈસા ઓછા મળે છે, પણ તેનું સન્માન વધારે છે. ફક્ત ૭ ટકા લોકોએ વિચાર્યું કે તેમના માતાપિતા શ્રમપ્રધાન રોજગાર પસંદ કરશે. ભારતીય માતાપિતા પણ એવું જ અનુભવે છે. આ કારકિર્દી યુવાનોને ત્યારે જ આકર્ષિત કરશે, જ્યારે પગાર અને આદર એકસાથે વધશે. તેનો અર્થ એ છે કે તાલીમ સંસ્થાઓને પહેલા અપગ્રેડ કરવી, વ્યાવસાયિક લાયકાતોને ડિગ્રી સાથે સમાનતા આપવી, વિદ્યાર્થીઓ હજુ શાળામાં હોય ત્યારે એપ્રેન્ટિસશીપ શરૂ કરવી. ભારત આ હેતુ સાથે તેની ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓને અપગ્રેડ કરી રહ્યું છે.

નાણાં મંત્રાલયો AI ના ઉત્પાદકતા ડિવિડન્ડને જ્યાં સુધી તે ડેટામાં દેખાય નહીં ત્યાં સુધી તેમની આગાહીમાંથી બહાર રાખી શકે છે. મોટી લિસ્ટેડ કંપનીઓને તેમની એન્ટ્રી-લેવલ ભરતી અને તાલીમ જાહેર કરવા માટે કહી શકાય. સલામતીની દૃષ્ટિએ પરીક્ષણ ફક્ત પ્રયોગશાળાઓ પર છોડી શકાતું નથી. વિકાસશીલ વિશ્વ તે રૂમમાં છે, જ્યાં સાચાં ધોરણો નક્કી કરવામાં આવે છે.

કથા ઉપનિષદ નામનો ગ્રંથ મનુષ્યની તુલના રથ સાથે કરે છે. તેના કહેવા મુજબ ઇન્દ્રિયો ઘોડા જેવી છે, મન લગામ સમાન છે અને બુદ્ધિ આ રથની સારથિ છે. આ તુલનાને આગળ વધારીએ તો કૃત્રિમ બુદ્ધિ માનવ શરીરમાં એક ખૂબ જ શક્તિશાળી ઘોડો ઉમેરે છે અને તે આવકાર્ય છે, પરંતુ સારથિ વિનાનો રથ આપણે જ્યાં જવા માંગતા હોઈએ છીએ ત્યાં લઈ જતો નથી. વાસ્તવિક જોખમ એ નથી કે મશીનો વિચારવાનું શરૂ કરશે. જોખમ એ છે કે આપણે વિચારતાં અટકી જઈશું. જો તેને રોકવામાં નહીં આવે તો માનવજાતનો વિનાશ થવાની સંભાવના છે.

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં વિચારો લેખકનાં પોતાના છે.

વાસ્તવિક જોખમ એ નથી કે મશીનો વિચારવાનું શરૂ કરશે. જોખમ એ છે કે આપણે વિચારતાં અટકી જઈશું. જો તેને રોકવામાં નહીં આવે તો માનવજાતનો વિનાશ થવાની સંભાવના છે

ગુજરાતમિત્ર ૩૧-૦૫-૨૦૨૨ થી લાગુ
ટચૂકડી
મંગળવાર, શુક્રવાર, રવિવાર
હવે શબ્દ દીઠ ₹૯ +(GST)
ઓછામાં ઓછા ૧૨ શબ્દો
: જાહેરખબર આપવા માટે મળો :
ગુજરાતમિત્ર ભવન, સોની ફળીયા, સુરત. ફોન : ૨૫૯૯૯૯૧ ફેક્સ : ૨૫૯૯૯૯૦

જમીન વેચવાની છે
ગામ:-કમલાપોર, તા:ડોલવણ, જિ. તાપી
સોલાર લાયક 66 KV નજીક
15.5 વિંઘા જુની શરત
નહેરની બાજુમાં ખેતી માટે ઉત્તમ
મો:-9725710000

વેચવાની છે જગ્યા
કુવરદા ગામ (કીમ પાસે)
3532 વાર શેડ 8000 sq.ft. 22 feet height
બોઇલર શેડ 800 sq.ft.
RCC ઓફિસ 1600 sq.ft.
કારીગરોની રૂમ સીક્યુરીટી કેબીન 100 KW પાવર
9825511699

જોઈએ છે
150 થી 300 ફુટનું ઓફિસ કન્ટેઈનર વેચાણથી
MO. 91515 97171

મિલ્કત વેચવાની છે

સ્વાતી સોસાયટી
(ચીકુવાડી) વરાછા પ્લોટ વેચવાનો છે. 270 થી 300 વાર. 9687580001 (11416)

2.15 વિંઘા ઈન્ડસ્ટ્રીયલ
Zone જમીન વેચવાની છે. ગામ: ટેના રાંગ. Mo. 9687580001 (11417)

NA Plan Pass
12 વિંઘા જમીન વેચવાની છે. ગામ: પંડવાઈ (કોસંબા) 9687580001 (11418)

વેચવાની છે
જમીન સોલાર લાયક (93 વિઘા) ગામ: કાળા વ્યારા, કણજા 9687580001 (11419)

વુલન સ્વેટર,
રેઈનકોટ, ઈનર, થર્મલ, જેકેટ, ગંજી, જાંગીયા, મોજા, બ્લેઝર, ટ્રેક- પેન્ટ, ટી- શર્ટ, ખોલવડવાલા, લીમડાચોક, ડબગરવાડ, સુરત (201)

પુરૂષાર્થ
GST Registration @ 2000 Rs
GST Return @500 Rs PM
Incomtax Return of five Year
9974810262

કબૂતર, મચ્છર જાળી
ઘરબેઠા ફિટીંગ. રોયલ નેટ સ્પાઈક. 9737166947, 8758533196 (10612)

ચોખ્ખું ઘી મળશે-
ગીર ગાયનું 9898170075, 9727293311 (10614)

ઘરબેઠા તાત્કાલિક
LED રીપેરીંગ. ઈલેક્ટ્રીનિક્સ, મોબાઈલ, રીમોટ. વિનોદ રેડિયો, લાલદરવાજા. 9328436184 (10314)

જુનો સામાન લેવામા
આવશે. જુના AC ચાલુ કે બંધ હાલતમાં, જુના 2-વ્હીલર વાહનો જુની ઘરઘંટી તેમજ તમામ પ્રકારનો જુનો સામાન તમારો જુનો સામાન વેચવા માટે આજે સંપર્ક કરો. Mo. 9316100413 (11659)

ઘરબેઠા રીપેરીંગ
વોશીંગ મશીન, માઈક્રોવેવ ઓવન, ફ્રિઝ. બાલાજી કેરહોમ. Mobile: 9825859049, (11663)

સાગર 9427113317,
દિપાવલિમાં ગોવા, મહાબળેશ્વર, એસી સ્લીપરમાં, શનિ રવિ સેલવાસ, દમણ (11660)

સ્વપ્ન ટ્રાવેલ્સ
53 વર્ષમાં પ્રવેશ, રેલ્વે 2x2 AC બસ દ્વારા દિવાળીમાં પ્રવાસો, (1) દક્ષિણ ભારત, હૈદ્રાબાદ, શ્રીશૈલમ, તિરૂપતિ, રામેશ્વર, ઉંટી, માયસોર, બેંગ્લોર. દિવસ-14. તારીખ- 11/ 11, (ફક્ત 7 સીટ બાકી) અને 24/ 11 (ફક્ત 7 સીટ બાકી) (2) બનારસ, અયોધ્યા, નેપાળ, મુક્તિનાથ. તારીખ- 24/ 12, દિવસ-12. દરેક પ્રવાસો સંપૂર્ણ સગવડતા સહિત, બ્રેક ફાસ્ટ, લંચ, ડીનર સાથે, મળો: દિપકભાઈ બોડીવાલા- 9825144143, કિશનભાઈ- 9898700934. (11662)

મિલ્કત જોઈએ છે

જોઈએ/ વેચાણ પ્લોટ
બંગલો જમીન ફ્લેટ પિપલોદ વેસુ અડાજણ રિંગરોડ ભટાર નાનપુરા ડુમસ સિટિલાઈટ પાર્લે ઘોડદોડ અલથાણ 9227904488 (385)

નોકરી વિષયક

ફુલ ટાઈમ વેઈટર
કમ કારીગર જોઈએ છે આઈસ્ક્રીમ પાલર માટે લોકેશન સુરત કોલ 9712907552 (11515)

કામ માટે માણસો
જોઈએ છે કોમ્પ્યુટર આવડવું હોવું જોઈએ, ઉંમર (20થી 25 વર્ષ) ઘોડદોડ રોડ, સુરત, 6353685196, 9081165199 (11661)

વ્યવસાયીક ધંધાકીય

CM PEST CONTROL
લાઈફ ટાઈમ ખાત્રીપૂર્વક ઉધઈની ટ્રીટમેન્ટ. 9377672958/ 9374726017 (3568)

PRESIDENT PEST CONTROL
35 વર્ષથી ચાલતું એવોર્ડથી સન્માનિત લાયસન્સ 9825819250 (3569)

વ્યવસાયીક યાત્રા-પ્રવાસ

મહાદેવ ટુર એન્ડ ટ્રાવેલ્સ
દિવાળીમાં (ઉજ્જૈન), (દ્વારકા), (ભીમાશંકર), (અષ્ટવિનાયક), (શિરડી), (સફેદરણ) 7802062340 (384)

ઘર બેઠા ટચુકડી જાહેરાત આપવા માટે સંપર્ક કરો
M. 9879663828
ગુજરાતમિત્ર

અગત્યની સુચના : ટચુકડી જાહેરખબરમાં પ્રસિધ્ધ થયેલી માહિતી અંગે વાચકે પુરતી ચકાસણી કરી લેવા વિનંતી. જાહેર ખબરની વિગતોની સત્યતા અંગેની અખબારની જવાબદારી રહેશે નહીં.